

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus

Tractatus de Sacramentis in genere, de Baptismo, de Confirmatione, de
Eucharistia, de Pœnitentia, de Extrema-Vnctione, de Ordine & de
Matrimonio

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniae Agrippinae, 1671

§. III. Solvuntur objectiones,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77185](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77185)

omnino fideles contrahere sacramentaliter, ut recipiant gratiam ad onera matrimonij sustinenda necessarium: Ergo matrimonium per procuratores contractum, est verum sacramentum.

32 Confirmatur: Si matrimonium per procuratores contractum, non esset sacramentum, sed contractus purè naturalis, vel civilis, illius iudicium non pertineret ad iudices Ecclesiasticos, sed ad politicos; nam hic contractus solum extrahitur à iudicio Principis vel iudicis secularis, quia elevatur ad rationem Sacramenti: At causas ad huiusmodi matrimonium pertinentes, semper ad se vocat Ecclesia: Signum ergo est, tale matrimonium non esse contractum purè naturalem vel civilem, sed etiam sacramentum.

Dico secundo, matrimonium per literas contractum, tam in ratione contractus, quam in ratione Sacramenti, validum esse.

33 Prima pars patet, quia contractus humani & civiles fieri possunt inter absentes, per literas, vel per nuntium: Ergo & contractus matrimonialis. Unde l. mulieres ff. de ritu nuptiarum addicitur: Mulierem absenti per litteras ejus, vel nuntium posse nubere placet.

34 Secunda verò pars suadetur, & simul rationi dubitandi supra adducta respondetur: Si enim vir scribat feminæ, se non modò sui corporis dominum de presenti ei tradere, sed ex tunc simul corporis ejus traditionem, cum primum coram Parocho & testibus facta fuerit, acceptare; & mulier viro referbat, se vicissim velle illum in maritum, & corporis ejus traditionem acceptare, statim ac hoc rescriptum coram Parocho & testibus lectum fuerit: tunc lectis utriusque conjugis litteris, perficitur matrimonium, in ratione contractus, & in ratione Sacramenti: itreo enim casu litteræ succedunt loco contrahentium, uti & procuratores: Ergo sicut matrimonium inter absentes per procuratores contractum, est validum, non solum in ratione contractus naturalis civilis, sed etiam in ratione Sacramenti, ita & matrimonium per literas contractum.

§. III.

Solvuntur objectiones.

35 Obijciens primò: Nullum aliud sacramentum potest absenti conferri: Ergo neque matrimonium: par enim debet esse illius, aliorumque ratio; idemque est fundamentum necessitatis presentia in hoc & in aliis.

36 Confirmatur: Idcirco non potest sacramentum penitentia conferri absenti, per litteras, aut internuntium, quia forma illius, *absolve te*, dirigitur ad presentem: Atqui non minus ad presentem dirigitur ista vel æquivalens forma matrimonij, *Accipio te in nuptum*: Ergo similiter sacramentum matrimonij absenti conferri nequit.

37 Confirmatur ampliùs: Parochus assistens matrimonio, profert verba illa, *Ego vos conjungo*: Ergo cum in tali propositione pronomen *vos* non minus requiratur presentiam subditorum, quam pronomen *te* in forma baptismi & penitentia, absens non minus est incapax Sacramenti matrimonij, quam Sacramenti baptismi, vel penitentia.

38 Ad objectionem respondeo, concessio Antecedente, negando consequentiam & paritatem: Sicut enim sacramentum matrimonij differt ab omnibus aliis, quod in illis necessario & essentialiter requiruntur verba proprie dicta, & ore prolata, ex parte formæ; matrimonium verò regu-

Tom. V.

lariter quidem verbis perficitur, potest tamen aliis signis verborum loco celebrari, ut significat florentinum in decreto Eugenij: ita etiam in eo differt quòd possit inter absentes celebrari, quamvis alia nequeant. Adde quòd id habet hoc sacramentum præ aliis peculiare, quod cum habeat pro materia civilem contractum, sequitur naturam ipsius; unde sicut contractus civilis æquè inter absentes ac inter presentes valde iniuri potest, ita & sacramentum matrimonij quod in eo fundatur, non solum à presentibus, sed etiam absentibus, valde suscipi potest. Unde

Ad primam confirmationem, nego paritatem, nam in Sacramento penitentia verba illa, *absolve te*, ore prolata, & directa ad presentem, sunt essentialia; matrimonio verò sufficiunt quæcumque signa externa, quibus contrahentes suum consensum invicem significant: possunt autem illum significare per litteras aut per internuntium, æquè ac per nuntus & verba.

Ad secundam dico in primis, verba illa, *Ego vos conjungo*, quæ Parochus assistens matrimonio profert, non esse formam Sacramenti matrimonij, sicut verba illa, *Ego baptizo*, *Ego te absolvo*, sunt forma Sacramenti baptismi & penitentia. Secundo negatur consequentia & paritas, quoad verificationem significationis pronominis *te* & *vos*; in Sacramento baptismi & penitentia ex una parte, & in Sacramento matrimonij ex alia. Disparitas est, quod cum neque baptismus, neque penitentia sit contractus, bene autem sacramentum matrimonij; baptismus & penitentia requirunt quod presentia subiecti, quam exprimit particula *te*, sive physica: sacramentum verò matrimonij requirit solum quod sit moralis.

Obijciens secundo: Sacramenta novæ legis causant physicè gratiam, ut in Tractatu de Sacramentis in communi contra Recentiores fusè ostendimus: Sed matrimonium per procuratores contractum, non potest physicè causare gratiam: Ergo non est sacramentum novæ legis. Minor probatur: Matrimonium non potest physicè causare gratiam, nisi ea in quibus essentialiter consistit, existant physicè, vel in seipsis, vel in sua virtute: At ea in quibus essentialiter consistit matrimonium quod per procuratores contrahitur, videlicet expressiones consensûs, non quæ sunt in procuratoribus, sed quæ sunt in contrahentibus, non existunt amplius physicè in se, quando procuratores nomine ipsorum contrahunt, sed transferunt; neque remanent physicè in aliqua sua virtute, utpote cum non sit assignabilis talis virtus: Ergo matrimonium quod per procuratores contrahitur, non potest physicè causare gratiam.

Respondeo distinguendo Majorem: Sacramenta novæ legis causant physicè gratiam, quando physicè existunt, concedo. Quando existunt solum moraliter, nego, tunc enim sunt causa solum morales gratia. Rationi enim consentaneum videtur, ut sacramenta causent gratiam secundum modum essendi quem habent, ita ut illam physicè causent, quando verè & physicè existunt; moraliter verò, quando existunt solum moraliter. Unde sicut in Tractatu de Sacramentis in communi dicebamus, quod licet baptismus cum debita dispositione susceptus, causet physicè gratiam; quando tamen fictè suscipitur, recedente fictione, eam causat solum moraliter; quia nimirum tunc existit solum

Xxx 2

lum

lum moraliter, & in divina acceptatione. Ita similiter dicendum est, quod licet matrimonium ab ipsis conjugibus immediate contractum physice causet gratiam, quia expressiones consensus eorum tunc physice existunt; matrimonium tamen per procuratores initum, moraliter tantum illam causat; quia tunc expressiones consensus ipsorum contrahentium, non existunt amplius physice, sed tantum moraliter, in quantum scilicet verba procuratorum substituantur loco verborum & expressionum ipsorum contrahentium. Neque hæc solutio & doctrina officit sententia de causalitate physica Sacramentorum novæ legis; quia hæc non intelligitur nisi de Sacramento physice existente, cum existentia physica sit una ex conditionibus requisitis ad physicam operationem.

43 Obijciens tertio: Si matrimonium inter absentes per procuratores celebratum, esset validum, in ratione Sacramenti, id præcipue haberet ex eo quod matrimonium est quidam contractus humanus, & contractus humanus, inter absentes per procuratores celebrari potest: Sed hæc ratio non valet: Ergo ruit præcipuum fundamentum nostræ sententia. Major constat ex supra dictis, Minor probatur. Licet absolutio penitentialis sit judicialis, & possit quæ judicialiter absolvi, quamvis sit absens; quia tamen insuper Sacramentalis est, non potest in absentem proferri, ut in Tractatu de Penitentia ostensum est: Ergo similiter, licet matrimonium sit quidam contractus humanus, & contractus humanus possit fieri per procuratorem, & in absentia; eo ipso tamen quod sit etiam Sacramentum, non potest ut tunc recipi in absentia, & per alium.

44 Respondeo concessâ Majori, negando Minorem, & ad illius probationem, concessio Antecedente, nego consequentiam & paritatem. Disparitas est, quia licet iudicium externum possit esse inter absentes, eo quod in iudicio fori externi, diversi sint accusator, testis, & reus, nec aliqua dispositio requiratur in reos; secus autem in iudicio fori interni, ubi reus, accusator, & testis, est idem, & desideratur reum dispositum esse, ejusque dispositionem à Confessario esse cognitam. Unde absolutioni penitentiali, non solum ex ea parte quâ Sacramentum est, sed etiam ex ea quâ iudicium est, repugnat in absentia conferri; at verò matrimonio id non repugnat, quatenus est contractus humanus, nec proinde quatenus est Sacramentum, cum ratio Sacramenti sit accommodata & proportionata nature contractus in quo fundatur.

45 Dices: Sicut collatio Sacramenti est actio personalis, ita & ejus receptio est personalis passio; ut constat in Baptismo, Confirmatione, Eucharistia, Penitentia, Extrema, Unctione & Ordine: Ergo matrimonium non potest in ratione Sacramenti per procuratorem recipi.

46 Respondeo, concessio Antecedente, distinguendo Consequens: Ergo matrimonium non potest in ratione Sacramenti recipi per procuratorem, ita ut procurator recipiat Sacramentum, & gratiam Sacramentalem concedat. Ita ut procurator sit conditio, quâ posita, ille qui dedit ei facultatem contrahendi, recipit Sacramentum & gratiam Sacramentalem, nego.

47 Instabis: Si procurator sit conditio, quâ posita, ille qui dedit ei facultatem contrahendi, recipit Sacramentum, sequitur quod si procuratores eo tempore contrahant, quo vir & femina

A pro quibus contrahunt, dormiant, dormientes recipient gratiam, vel peccabunt mortale, si sint in mortali, quia Sacramentum in tali statu recipient: Sed hoc videtur absurdum: Ergo illud.

Respondeo nullum esse absurdum, quod dormiens recipiat gratiam, ut patet in eo qui voluntatem habuit suscipiendi baptismum, vel pari martyrium; si enim in somno baptizetur, vel in odium fidei occidatur, dormiendo recipit gratiam; & si sit in statu peccati, substituitur, si priusquam se somno traderet, amicum actum eliceret, ut communiter docent Theologi. Similiter non est inconveniens dicere, quod contrahentes peccent in somno, si Sacramentum perficiatur, & ipsi omittant per gratiam sed ad illud disponere. Sicut dum quis horâ matutinâ somno se tradidit, prævidens quod non evigilabit usque ad vespem, subindeque quod sacrum omittet, non solum peccat, cum voluntarie somno se tradidit, sed etiam quando urget tempus audiendi missam, peccat dormiendi, licet enim culpa omissionis incipiat imputari eo tempore quo quis dat causam omissioni, completè tamen & perfectè non imputatur, nisi eo tempore quo incipit præceptum operandi, & omittitur actus debitus. Vel licet qui voluntarie se inebriet, prævidens quod in ebrietate faciet homicidium, non solum peccat quod dedit causam, sed etiam quando de facto occidit, quamvis tunc sit expers libertatis & causæ rationis, quia nimirum talis occisio in sua causa libera & voluntaria est: unde si occidat Clericum, manet excommunicatus. De quo plura diximus in Tractatu de peccatis disp. 3. art. 4.

Obijciens quarto: Matrimonium per procuratores vel per litteras contractum a tergo in presentia utriusque conjugis coram Parocho & testibus celebrari solet: At si matrimonium inter absentes per procuratores vel per litteras contractum, esset Sacramentum, non foret opus conjungere postea in facie Ecclesie sponsos præsentibus; unò hoc non liceret, cum Sacramentum matrimonii non debeat neque possit iterari inter eosdem: Ergo matrimonium inter absentes per procuratores vel per litteras celebratum, non est Sacramentum, sed duntaxat aliquis contractus naturalis & civilis.

Respondeo negando Majorem, nam cum illi qui per procuratores vel per litteras matrimonium contraxerunt, iterum se solum coram Parocho & testibus, non iteratur matrimonium, sed vel suppleatur tantum solemnitate omnia, vel ratum haberi declaratur à conjugibus presentibus, id quod antea per procuratores eorum nomine gestum fuit.

§. III.

Resolvuntur breviter alie difficultates.

Quæres primò, an inter Christianos matrimonium possit esse validum in ratione contractus naturalis & civilis, & non in ratione Sacramenti? v.g. si conjuges Christiani matrimonium contrahentes, intendant illud solum perficere in ratione contractus naturalis & civilis, & non in ratione Sacramenti, valide illud in ratione contractus naturalis & civilis perficiant. Nam quod tunc matrimonium non sit validum in ratione Sacramenti, manifestum est, & quod ad